

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 211	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering Åpen
Kommer fra ..arkiv Trondheimske	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Bergindustrien i Sør-Trøndelag fylke				
Forfatter Nordsteien, Ole		Dato 18.12 1978	Bedrift Bergvesenet	
Kommune	Fylke Sør-Trøndelag	Bergdistrikt Trondheimske	1: 50 000 kartblad	1: 250 000 kartblad
Fagområde	Dokument type	Forekomster		
Råstofftype	Emneord			
Sammendrag				

NOTAT

Bergindustrien i Sør-Trøndelag fylke.

Bergindustrien i Sør-Trøndelag fylke omfatter utvinning av malmer, mineralske råstoffer, bygningsten, skifer, pukk, grus, sand og andre løsavsetninger.

Uttak av malmer og industrimineraler.

De to malmgruber som er i drift, A/S Killingdal Grubeselskab og Orkla Industrier A/S, driver begge gruvedrift på sink- og kobberholdig svovelkismalm. De produserte sinkkonsentrater som holder ca 50% sink sendes til Odda for smelting mens kobberkonsentrater med ca 22% kobber blir eksportert. For tiden finnes det ikke marked for malmenes svovelkisinnhold. Orkla Industrier A/S deponerer svovelkisen i en dam slik at ved en eventuell etterspørsel kan svovelkiskonsentrater produseres ved senere opparbeidelse.

Produksjonen i 1977:

	<u>Råmalm</u>	<u>Kobber- konsentrat</u>	<u>Sink- konsentrat</u>
A/S Killingdal Grubeselskab	37 800 tonn	2463 tonn	3029 tonn
Orkla Industrier A/S	328 000 "	22405 "	6111 "

De to grubene tilsammen hadde et uttak på ca 365 000 tonn råmalm som ved marginale tilleggskostnader kunne gitt ca 200 000 tonn svovelkiskonsentrat. Dette går nå ut av produksjonsprosessen sammen med gråbergsavfallet.

Drift på industrimineraler begrenser seg til et beskjedent uttak av kalksten som leveres som jordbrukskalk. I Bjugn ble det i 1977 tatt ut 2300 tonn og i Meldal forberedes opptatt en prøvedrift.

Større uttak av skifer skjer for tiden bare i Oppdal. I 1977 ble det produsert 150-175 000 m² skifer til en produksjonsverdi noe over 8 mill. kroner.

Uttak av bygningsten i blokker skjer i et granittbrudd ved Støren i Midtre Gauldal og i 1977 ble levert ca 1000 tonn som går til monumentsten og til polerte fasadeplater. Et nytt brudd

er under åpning i et lovende granittfelt på hitra.

I tillegg til bygningssten foregår flersteds uttak av stensmasser som nyttes til fundamentering, veibygging og elveforbygging.

Uttak av byggeråstoffer.

I alle kommuner forekommer større eller mindre uttak av grus, sand eller andre løsmasser som nyttes til bygningsformål, veibygging og veivedlikehold samt til oppfylling. Det finnes ikke tallmateriale som eksakt viser det samlede årlige uttak men i 1977 har de 14 største grus- og pukkverk i fylket sammen med Statens vegvesen og NSB ialt levert 1,25 mill m³ høyverdig pukk, sand og grusmateriale og i tillegg 250 000 m³ grusmateriale som fyllmasse. Den samlede omsetningsverdi av disse kvanta inklusive transporttjenester antas å være ca 30 mill. kroner.

Reserver i forhold til uttak.

De to kisgrubene som er idrift har begge malmreserver til 10-15 års drift. Det er imidlertid viktig å ha klart for seg at malmbegrepet inneholder flere økonomiske faktorer og kan derfor endre seg uten at det skjer nye funn eller foretas uttak.

Begge gruber har muligheter for å øke de kjente reserver av de malmer som det drives på og i tillegg ligger begge i potensielle malmprovinser. De siste års vanskelige økonomi har dessverre tvunget selskapene til å innstille nesten all malmletingsvirksomhet noe som selvsagt er svært betenkelig.

Skiferforekomstene i Oppdal er meget store og danner en solid basis for den etablerte skiferindustrien. Varierende kvaliteter og vanskelighetsgrad ved uttaket på grunn av vekslende mengder skrotfjell samt stadig økende transportlengder, må taes i betraktning.

Bosetting og sysselsetting knyttet til bergindustrien.

I 1977 hadde malmgrubene tilsammen en sysselsetting tilsvarende 375 årsverk, skifer- og stenindustrien 100 årsverk og pukk- og grusuttak ca 100 årsverk - NSB og Statens vegvesen ikke medregnet. I tillegg til egen sysselsetting er bergverksnæringen

forbruker av tjenester fra vareleverandører, vedlikeholdssektoren og ikke minst fra transportsektoren. De siste års mannskapsreduksjoner ved bergverkene skyldes tildels rasjonaliserings-tiltak i produksjonsarbeidet men også at egne serviceavdelinger er sterkt nedbygget til fordel for større andel av leietjenester.

Bergindustrien er basert på ikke fornybare resurser og lokaliseringen av produksjonsanleggene er geografisk bundet til forekomstene. Dette er et forhold som alltid må være med i vurderinger når denne industrien diskuteres og er selvsagt også en fundamental faktor i spørsmål som vedrører sysselsetting og bosetting. Det er derfor av stor betydning at kartleggingen av resursgrunnlaget til enhver tid er drevet så langt som det er mulig og nødvendige midler til dette må gis prioritet både av driftsselskapene og av offentlige myndigheter.

Vurdering av fortsatt drift.

Etterspørselen etter metaller, mineraler, sten og bygningsråstoffer vil fortsatt øke. De framtidige muligheter for grubeindustrien er vanskelig å vurdere i øyeblikket. Metallprisene er helt avhengig av de internasjonale markeder og vår konkuranseevne er avhengig av våre produksjonskostnader sammenlignet med andre lands kostnader. Det er imidlertid tegn som tyder på at markedspriser og kostnader er i en slik bevegelse at våre metallgruber igjen vil få økonomisk grunnlag for stabil virksomhet.

Uttaket av byggeråstoffer vil øke. Det er også grunn til å tro at kvalitetskravene fortsatt vil øke slik at stadig større mengder blir bearbeidet ved knusing og sikting. Denne virksomhet vil derfor fortsatt ekspandere og det vil være av svært stor betydning at råstoffgrunnlaget blir kartlagt så godt som mulig og at nødvendige resurser for framtidige uttak blir reservert.

Trondheim, den 18. desember 1978

Ole Nordsteien
Ole Nordsteien